

Quæritur 1.º an ipse pœnitens obligatione sigilli teneatur.

R. Negative. Nam sigillum in ipsius favorem fuit institutum : in tantum igitur ad secretum naturale tenetur, in quantum seipsum infamare, vel cum detrimento confessarii aut sacramenti loqui non debet.

Quæritur 2.º an confessarius quandoque loqui possit cum pœnitente de ipsius confessione.

R. Potest in tribunali Pœnitentiæ, sed discrete, ne illum offendat : at extra sacrum tribunal, ne ullum quidem verbum dicere potest absque pœnitentis licentia. Ex licentia autem ipsius spontanea et plene libera, loqui potest de confessione ejus, non solum cum ipso, sed et cum alio, dummodo fines licentiæ non excedat. Notandum quippe est hanc licentiam a sola voluntate pœnitentis pendere, et ideo limitari vel ad nutum revocari posse.

Quæritur 3.º an confessarius aliquando uti possit notitia ex confessione accepta.

R. 1.º. Si rem aliunde quam per confessionem noscat, ea sub hoc respectu uti potest, dicendo se eam vidisse, vel tali aut tali via cognovisse. Si vero per solam confessionem eam cognoscat, nunquam ea notitia uti potest, si subsit periculum revelationis directæ vel indirectæ, aut gravaminis realis aut æstimati pœnitenti vel alteri advenientis : hoc ex natura sigilli sequitur.

Hinc superior cognitione per confessionem obtenta uti non potest ad exercendos actus pœnitenti vel alteri ingratos, v. g., ut vultum austeriorem ei ostendat, durius eum alloquatur, colloquium ejus fugiat aut ægre ferat, licentiam exeundi ei recuset, vel suffragium neget, eum ad ordines, ad officium vel ad pastorum non promoveat, ut res suas diligentius servet, seras mutet, claves apud se custodiat, fenestram claudat, etc. Unde Clemens VIII, decreto diei 26 maii, anni 1594, mandavit ut, « tam superioriores pro tempore existentes quam confessarii qui postea ad superioris gradum fuerint promoti, caveant diligentissime ne ea notitia quam de aliorum peccatis in confessione habuerint, ad externam gubernationem utantur. »

R. 2.º. Si nullum sit periculum revelationis aut gravaminis, sive pœnitenti, sive alteri, scientia ex confessione hausta uti licitum est; quia tunc nihil est quod reverentiæ sacramento debitæ adversetur, vel pœnitenti obesse possit. Unde confessarii notitia per confessionem accepta uti possunt ad orandum pro pœnitentibus, ad studendum, ad consulendum, ad sibi invigilandum ne in similes casus labantur, ad benignius eos suscipiendos, ad speciales gratias eis concedendas; in hac enim agendi ratione nihil sacramentum reddit odiosum, nec gravamen imponit pœnitenti aut alteri.

CAPUT OCTAVUM.

DE EFFECTIBUS SACRAMENTI PœNITENTIÆ.

Præcipuus hujus sacramenti effectus est remissio peccatorum mortalium et venialium, sive quoad culpam, sive quoad reatum pœnæ æternæ, non semper remissa pœna temporali : talem ex natura sua habere effectum probavimus.

Certum est insuper illud producere gratiam sacramentalem sibi propriam, quæ duo importat, scilicet 1.º gratiam sanctificantem ex se peccata remittentem, et 2.º jus gratias speciales ad perseverandum necessarias suscipiendi. Hæc propositio, ab omnibus theologis admissa, constat tum ex Tractatu *de Sacramentis in genere*, tum ex dictis in præsentis Tractatu : peccata enim remitti non possunt nisi per effusionem gratiæ sanctificantis in animam.

Duo nunc supersunt paucis verbis expendenda, videlicet 1.º an peccata remissa per lapsum in novum peccatum redeant, et 2.º an merita ante peccatum acquisita, per sacramentum Pœnitentiæ reviviscant.

ARTICULUS PRIMUS.

AN ITA DELEANTUR PECCATA UT PER NOVUM PECCATUM
NON REDEANT.

PROPOSITIO.

*Peccata semel remissa per lapsum in novum peccatum non
redeunt simpliciter.*

*Prob. Scriptura sacra. Ezech. XVIII, 21 : Si impius
egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis... omnium ini-
quitatum ejus, quas operatus est non recordabor. Rom. IX,
29 : Sine pœnitentia sunt dona Dei : at si peccata revivis-
cerent, Deus recordaretur iniquitatum, et ipsius dona non
essent sine pœnitentia : ergo. Ita omnes theologi.*

Si autem mulier vidua de Sarepta dicat Eliæ, III Reg.
XVII, 18 : *Quid mihi et tibi, vir Dei : ingressus es ad me ut
rememorarentur iniquitates meæ...?* si Tobias dicat Deo,
Tob. III, 3 : *Domine, ne reminiscaris delicta mea, vel pa-
rentum meorum ;* si Psalmista oret, dicens, Ps. LXXVIII, 8 :
Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum : hæc
aliaque similia intelligenda sunt de pœnis temporalibus
quæ pro peccato jam remisso infligi possunt ; minime
vero ostendunt peccata, sive quoad maculam, sive quoad
reatum pœnæ æternæ redire.

Diximus non redeunt simpliciter, quia redeunt secun-
dum quid, eo sensu quod peccatum, post obtentam justi-
ficationem admissum, sit majus et magis a Deo puniendum.

ARTICULUS SECUNDUS.

AN MERITA ANTE PECCATUM ACQUISITA, PER PœNITENTIAM
REVIVISCANT.

*Notandum est quadruplicis generis distingui opera, sci-
licet viva, mortua, mortifera et mortificata.*

Opera viva ea sunt quæ fiunt in statu gratiæ cum debi-
tis conditionibus ut gloriam æternam mereantur : mortua,
sunt illa quæ, licet bona et supernaturalia, præmium cœ-

*don, Barrow, Blancsford, etc. ; ex Germanis Molanus apud
Bossuet, Leibnitz, expresse in syst. Theol., p. 348, Less,
Young. Vid. P. Perrone, de Purgatorio.*

PROPOSITIO.

Existit purgatorium.

Prop. Illa propositio tenenda est quæ est de fide, pro-
batur Scriptura sacra, SS. Patribus, traditione et ratione ;
atqui propositio nostra est de fide, etc.

1° *Est de fide.* Sic enim definita fuit in Conc. Trid.,
sess. 6, can. 30 : « Si quis, post acceptam justificationis
» gratiam, cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti,
» et reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, ut nullus rema-
» neat reatus pœnæ temporalis exsolvendæ, vel in hoc sæ-
» culo, vel in futuro, in purgatorio, antequam ad regna
» cœlorum aditus patere possit ; anathema sit. » Ergo.

2° *Prob. Scriptura sacra.* II Mach. XII, 43, Judas Ma-
chabæus, cum quidam Judæi in prælio adversus Gorgiam
cecidissent, *facta collatione, duodecim millia drachmas
argenti misit Jerosolymam offerri pro peccatis mortuorum
sacrificium, bene et religiose de resurrectione cogitans.* Dein-
de v. 46 : *Sancta ergo et salubris est cogitatio pro defunc-
tis exorare ut a peccatis solvantur.*

Unde sic : Sacrificium et preces inservire possunt mor-
tuis ut a peccatis solvantur ; sed inservire non possunt
beatis qui non habent peccata solvenda, nec damnatis qui,
fatentibus adversariis, a peccatis liberari nequeunt : ergo
existit purgatorium.

Neque dicant hæretici libros Machabæorum non esse
canonicos ; cum enim in primis Ecclesiæ sæculis a Græcis
et a Latinis inter libros canonicos annumerati fuerint, ut
constat testimoniis Tertull., S. Cypriani, Luciferi Calarit.,
S. Aug., conc. Carth. III, can. 47, concil. Romani sub
Gelasio celebrati, Innocentii I in Epist. ad Exuperium, etc.,
eorum *canonicitas* in dubium merito revocari non potest.
Aliunde, etsi concederetur illos non esse canonicos, saltem
negari non potest esse antiquissimos, et cuncta exemplaria,

sive Latina, sive Græca, sive Syriaca, eodem modo textum supra citatum exprimere : ergo fidem Judæorum sicut et Christianorum circa purgatorii existentiam testantur. Ergo.

Matth. XII, 32 : *Quicumque verbum dixerit contra Filium hominis, remittetur ei : qui autem dixerit contra Spiritum sanctum, non remittetur ei, neque in hoc sæculo, neque in futuro.* Christus loqui debuit modo intelligibili : porro verba ista, *neque in hoc sæculo, neque in futuro*, non habent sensum intelligibilem, si Apostoli credidissent nulla remitti peccata in futuro sæculo. Quid sentiremus de homine dicente : Non nubam, neque in hoc sæculo, neque in futuro? Insulse loqueretur, quia supponeret posibles esse nuptias in altera vita : ergo similiter insane locutus fuisset Christus. Ergo.

Alia eruitur probatio ex I Cor. III, 15, ubi Apostolus dicit alios in die iudicii mercedem statim recepturos, et alios detrimentum passuros; salvandos tamen, sed *quasi per ignem*. Ergo 2°.

3° *Prob. SS. Patribus.* Tertull., lib. de Monogamia, cap. 10, loquens de vidua, dicit : « Pro anima ejus (conjugis defuncti) orat et refrigerium interim adpostulat. »

S. Epiphanius, Hæresi 75, n. 7 et 8 : « Quæ pro mortuis concipiuntur preces, eis utiles sunt; necessario facere illud Ecclesiam dico, quæ traditum sibi ritum illum a majoribus acceperit. »

S. Aug., Serm. 172 : « Orationibus sanctæ Ecclesiæ, et sacrificio salutari, et eleemosynis quæ pro eorum spiritibus erogantur, non est dubitandum mortuos adjuvari, ut cum eis misericordius agatur a Domino, quam eorum peccata meruerunt : hoc enim a Patribus traditum universa observat Ecclesia. »

Plures alii Patres citari possent. S. Epiphanius et S. Augustini testimonia probant morem pro defunctis exorandi ipsorum tempore fuisse antiquum, id est, a Judæis transmissum Christianis, et in Ecclesia universalem : insuper S. Aug., integrum fecit librum, de cura pro mortuis gerenda, et ipse pro matre defuncta oravit eamque orationi-

bus et sacrificiis lectorum suorum commendat, l. 9 Conf., cap. 13. Ergo 3°.

4° *Traditione.* Præter ea enim quæ retulimus et quæ traditionis existentiam, tum apud Christianos, tum apud Judæos ostendunt, sequentia addi possunt : Græci Latinis in hoc dogmate consenserunt in concil. Florentino; in eorum liturgia, sicut in nostra, oratur pro defunctis; imo in omnibus liturgiis ecclesiarum Orientalium, etiam antiquissimis et quæ ad ipsos Apostolos ascendunt, idem statuitur. Nec non dissentiant Judæi recentiores, ut ex libris Rabbiorum ostendunt *Serarius et Genebrardus*. Pro mortuis orant Islamitæ.

Plus minusve expresse eadem doctrina de purgatorio habetur apud veteres tum Græcos, tum Romanos, ut videre est apud *Clem. Alex.* de Stoicis, et apud alios. De Persis idem refert *Eusebius*, præp. Evang., Zoroastrum citans. Suffragia pro mortuis admittunt Indi, ut patet ex variis relationibus itinerum.

5° *Ratione.* Constat, remissa culpa, non semper remitti poenam temporalem : si quis ergo cum poena temporali non soluta, aut cum aliquo peccato veniali decedat, non statim introibit in regnum cælorum, nec damnatur : ergo debet esse locus in quo poenas debitas patiens mundabitur : ergo, etc. Aliunde, etc. Ergo.

Inter rationes ab hæreticis contra dogma catholicum allegatas, objicitur 1° vocem *purgatorium* in Scriptura sacra non inveniri; 2° in Scriptura duos tantum exprimi status hominum e vita decedentium; 3° Græcos a Latinis in pluribus dissentire.

Verum 1° quid refert quod vox *purgatorium* in Scriptura non invenitur, si res ipsa reperiatur? Certe vox *consubstantialis* non invenitur in Scriptura, nec vox *Trinitas*, et tamen eas admittunt Protestantes. 2° Scriptura duos tantum exprimit status hominum in altera vita post ultimum iudicium, ut in Matth. xxv, 34 et 41, scilicet, statum beatorum et statum damnatorum; sed alibi, *ut ostendimus*, supponit existere locum inter utrumque medium, in quo mortui adjuvari possunt. 3° Græci a Latinis dis-

sentiunt circa naturam pœnarum quibus animæ justæ plectuntur in purgatorio, non vero circa illarum existentiam. Ergo.

Duo puncta tantum ab Ecclesia fuerunt definita tanquam de fide catholica, scilicet, dari purgatorium et animas ibi detentas fidelium suffragiis, et potissimum salutari altaris sacrificio adjuvari: cætera liberæ theologorum discussioni relinquuntur.

Quæritur 1° quæ sit natura pœnarum in purgatorio luendarum.

R. Juxta omnes, duplex est pœna in purgatorio, una damni quæ est retardatio visionis beatificæ, et altera sensus. Hæc autem, secundum Græcos, per labores et dolores acerbos causatur: verum constans Latinorum sententia est, in purgatorio esse ignem materialem similem igni infernali, et ideo Ecclesiam pro animabus fidelium orantem, non petere tantum locum lucis et pacis, sed et refrigerii, videlicet contra ignis ardorem. Unde *S. Thomas* docet pœnam purgatorii quamlibet pœnam hujus vitæ excedere, quamvis pœnis inferni æquiparari non debeat, propter amicitiam Dei, spem obtinendi gloriam æternam et resignationem patientium.

Non æquales sunt pœnæ, sive in intensitate, sive in duratione, pro omnibus, quia non omnes eadem habent debita divinæ justitiæ solvenda. Hinc *S. Bonaventura* et *Bellarminus* dixerunt maximam purgatorii pœnam maximam hujus vitæ pœna esse graviorem, non vero minimam purgatorii pœnam maxima hujus vitæ majorem esse.

Incertum est an dæmones justos in purgatorio torqueant; graves theologii cum *S. Thoma* negant: affirmat vero *S. Bernardus* cujus sententiæ favent liturgiæ, in quibus petitur a Deo ut animas illas liberet de ore leonis.

Quæritur 2° ubinam sit purgatorium.

R. Communiter docetur illud esse in visceribus terræ, prope infernum. Attamen *S. Thomas* dicit animas extra hunc locum, Deo ita permittente, aliquando purgari et in terra divagari, vel ad vivorum instructionem, vel ad mortuorum subventionem.

Ut certum habetur infernum esse subterraneum. Alius est locus etiam subterraneus, ab inferno et a purgatorio valde probabilius distinctus, quem habitant qui cum solo peccato originali mortui sunt.

Quæritur 3° quanto tempore animæ justorum in purgatorio detineantur.

R. Hoc prorsus ignoratur, Alexander VII sequentem damnavit propositionem: « Annum legatum pro anima » relictum non durat plus quam per decem annos. »

S. Aug. matrem suam triginta annos post mortem ejus sacrificiis et orationibus lectorum suorum commendabat; Ecclesia celebrat anniversaria ante plura sæcula pro quibusdam fidelibus in particulari condita: ergo fieri potest ut animæ diutissime maneant in purgatorio, et plures hæc verba I Petr. III, 19 et 20: *In quo et his qui in carcere erant spiritibus veniens, prædicavit; qui increduli fuerant aliquando, quando expectabant Dei pœnitentiam in diebus Noe cum fabricaretur arca,* interpretantur de animabus in purgatorio detentis a tempore diluvii usque ad descensum Christi in inferos, id est, per duo millia annorum et amplius.

Quomodo autem mundabuntur qui in fine sæculorum cum debitis temporalibus decedent, prorsus ignoramus: Deus, cujus scientia est infinita, non carebit medio pœnas proportionatas eis infligendi.

Quæritur 4° an animæ in purgatorio detentæ, certæ sint de salute sua.

R. Affirmative, idque ob revelationem ipsis factam in judicio particulari, et quia, ex speciali Dei protectione, confirmatæ sunt in gratia: mereri quidem non possunt, sed etiam peccare nequeunt. Unde si Ecclesia, orans pro illis, postulet ut liberentur de pœnis inferni, ne absorbeat eas Tartarus, ne cadant in obscurum, etc., hoc est quia eas sibi et Deo repræsentat tanquam ex corpore exeuntes.

Quæritur 5° an animæ in purgatorio orare possint.

R. Quamvis illæ animæ mereri aut satisfacere nequeant, quia sunt in termino, actus virtutis, v. g., fidei, spei, charitatis, et patientiæ exercere possunt; similiter et orando,

aliquid a Deo impetrare valent, sive pro seipsis, v. g., aliquam remissionem pœnæ, ut fere omnes fatentur: sive, juxta multos, pro vivis, maxime pro illis qui orant pro ipsis, quia nobiscum sunt in communione sanctorum. Hinc nihil obstat, in ea sententia, quominus istæ animæ in privatis orationibus invocentur, sicut preces justorum viventium utiliter petuntur.

Quæritur 6° an animæ in purgatorio detentæ, suffragiis vivorum adjuvari possint.

R. De fide est eas adjuvari posse: hoc constat ex conc. Florent., decreto de Purgatorio, et ex Conc. Trid., sess. 22, can. 3, et sess. 25, decreto de Purgatorio, ubi definit « purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis, potissimum vero acceptabili altaris sacrificio juri vari. »

Aliunde dogma istud cum articulo symboli, de communione sanctorum, conjunctum est et perpetua ac universali Ecclesiæ praxi probatur, ut testimoniis in propositione de existentia purgatorii allatis, et ex multis aliis quæ offerri possent, innotescit. Ergo.

Bona opera quibus animæ in Purgatorio adjuvari possunt, prout exponuntur in conc. Florent., sunt: « Missarum sacrificia, orationes, eleemosynæ et alia pietatis officia. » His adjungenda est indulgentia, quando ita conceditur ut defunctis applicari possit.

Sacrificium missæ et officium nomine Ecclesiæ celebratum, defunctis prosunt, licet a sacerdote in peccato mortali existente offerantur, quia hæc opera ex ipsius dispositione efficaciam suam non habent. Contra vero, orationes, jejunia aliaque opera personalia in statu peccati peracta, defunctis inservire nequeunt, quia non sunt viva, nec Deo grata.

Determinare non possumus qua mensura suffragia vivorum, etiam præstantissima, ut sacrificium missæ, pœnam in Purgatorio solvendam minuant, nec quo modo illorum valor defunctis applicetur; hoc a multis circumstantiis pendere potest, v. g., a natura peccatorum pro quibus pœna solvenda est, a voluntate pœnitentiam agendi quam

habuerunt defuncti, a sollicitudine qua movebantur viventes erga alios defunctos, a dispositionibus offerentium et orantium, etc.

CAPUT DECIMUM.

DE INDULGENTIIS.

Indulgentia recte definiri potest: *Remissio pœnæ temporalis, peccatis actualibus jam remissis quoad culpam debitæ, extra sacramentum Pœnitentiæ facta ab eis qui habent potestatem thesaurum Ecclesiæ spiritualem dispensandi.*

Dividitur 1° in plenariam et partialem. Indulgentia plenaria ea est quæ omnem pœnam peccatis debitam remittit: unde qui eam perfecte lucratus, statim decederet, in regnum cælorum introiret. Indulgentia partialis ita vocatur, quia partem tantum, majorem vel minorem, pœnæ temporalis remittit.

Dividitur 2° in temporalem et in perpetuam. Indulgentia temporalis ea est quæ per aliquod tempus lucranda proponitur, et adveniente termino præfixo expiratur: est vero perpetua, quando indefinite concessa est; non cessat nisi per revocationem sufficienter manifestatam.

Dividitur 3° in localem, realem et personalem. Indulgentia localis illa est quæ affixa est loco, v. g., alicui ecclesiæ, capellæ, B. Mariæ; realis ea est quæ nonnullis objectis portabilibus, v. g., coronis, annexa est; indulgentia personalis illa est quæ uni vel pluribus personis annectitur: tales sunt indulgentiæ confraternitatibus concessæ quas confratres ubique lucrari possunt.

Breviter nobis dicendum est 1° de potestate Ecclesiæ concedendi indulgentias; 2° de iis qui hanc habent potestatem; 3° de causis ad quas licet indulgentias concedere; 4° de natura indulgentiarum; 5° de thesauro indulgentiarum; 6° de illarum efficacia, et 7° de conditionibus ad eas lucrandas requisitis.